

# דעות מעריב

« נגה ויזל



## הדגמה אישית

בעבירות מין, כדי למנוע מחף מפשע להיענש ולהוציא את הצדק לאור, חייבים לדרוש מהמתלוננת להראות לביהמ"ש את מה שעברה

בעדות מול עדות. רק הנאשם והמתלוננת היו נוכחים. כיצד בית משפט יוציא את הצדק לאור? מדוע בעבירות אחרות כמו רצח, שוד אלים ודקירה אף אחד לא טוען כי מדובר בהשפלה? אם אתייחס ספציפית לטענתה של הנערה כי אולצה להגדים את האונס, ונאלצה לשם כך לכרוע על ארבע, הרי המטרה היא להוכיח שבוצעה עבירה. ואם כתוצאה מההדגמה יתברר שהנאשם חף מפשע או אכן אשם? ואם ההדגמה תוכיח שיש בעיה במהימנות של המתלוננת? הרי לשם מה התכנסנו כאן בבית המשפט אם לא להוכיח את אשמתו/חפותו של ה"עבריין"? ומדוע תמיד המתלוננת היא הצדיקה? האם אנחנו לא שבוים בסטריאוטיפיזציה שהאישה במקרה של תלונה על אונס/הטרדה מינית היא תמיד הצודקת? ומה אם היא נוקמת בגבר על שעזב אותה? כסנגורית, הייתי שמחה שבית המשפט יאפשר לי לחקור בחקירה נגדית את המתלוננת ולבקש ממנה להגדים ולשרטט בפני בית המשפט תמונה שלמה ככל שניתן, כדי שהצדק ייצא לאור. כמו כן, חשוב לזכור כי דיונים בעבירות מין לרוב מתנהלים בדלתיים סגורות. אז תנו כבוד גם לקולם של אלו הצועקים "אני חף מפשע". אולי אם היה אפשר להגדים במשפט שלהם את האירועים – הם היו יוצאים זכאים. ולא מחמת הספק. ☷

הכותבת היא עורכת דין פלילית

נוספת התעוררה לאחרונה שלפיה המותקפת התבקשה לכאורה במהלך הדיון המשפטי בעבר להגדים במהלך החקירה הנגדית את התקיפה בפני השופטים. לפני כשבועיים קבע נציב תלונות הציבור השופט בדימוס אליעזר גולדברג כי ההדגמה המדוברת נערכה על ידי המתלוננת מיוזמתה, ולא לאור בקשתה של החקירה הנגדית. זאת לאחר שסברה כי איז די בתיאורה המילולי. נשיא בית המשפט העליון, השופט אשר גרוניס, התייחס למקרה בוועידת השופטים שהתקיימה לאחרונה וטען כי מערכת המשפט התמודדה עם מערכת אשר בפרסומיה אלו פגעה בשופטים ובמערכת המשפט. כולם נפגעים. אבל מה עולה בגורלו של אדם שהואשם באונס שלא ביצע? כפי שטען השופט לייבוניץ' בספר "בית המשפט", "אני שומע רבים צועקים 'הענישו את האשמים', אך רק בודדים מזדעקים כדי לטהר את שמם של החפים מפשע".

בשנים שבהן אני מייצגת נאשמים בעבירות מין, חלק מהנאשמים שוחררו לביתם לאחר שלא הוכחה אשמתם וחלק מרצה עונש מאסר כשהאשם האמיתי מסתובב בחוץ. לעתים "האשם" הוא אותה נערה/בחורה/אישה שהתלוננה. לאור מה שנאמר עד כה ובהתייחס לסוגיית ההדגמה, כיצד ניתן להוכיח את העבירה ללא הדגמה? בעבירות מין מדובר

אם תלכו במסדרונות אגף עברייני המין בכלא, תשמעו מכל עבר צעקות, "אני חף מפשע, אני חף מפשע". דעו לכם שחלק מהאסירים הללו שצועקים לחפותם, כאמת הפים מפשע ואולי לא יצליחו להוכיח לעולם את חפותם. בספרו המצויץ של קוונטין ריינולדס "בית המשפט" מתואר כיצד באמצעות חקירה ממצה ונכונה יכולה האמת להשתנות 180 מעלות. ריינולדס מתאר איך בספטמבר 1944 החליט השופט סמואל ס. לייבוניץ', על סמך חקירה מאומצת של קצין מבחן ראשי, לשקול מחדש את הכרעת הדין על אישום גבר באונס, לאחר שכבר הוכרע דינו כאשם. זאת על סמך ראיות חדשות שהונחו על שולחנו על ידי קצין מבחן, ובהן עדויות סקר. השופט לייבוניץ' החליט לפתוח את המשפט מחדש והראיות הפכו לגמרי את התמונה. האיש שוחרר מחוסר אשמה.

איך זה קשור אלינו? ב-2006 התרחשה תקיפה מינית של נערה, אז ככת 14, על ידי ארבעה בחורים פלסטינים בירושלים. הסאגה סביב התבטאותו של השופט בדימוס ניסים ישעיה "יש נשים שנהנות מאונס" אירעה בשעה שישב כיו"ר בוועדת ערר של הביטוח הלאומי, שדנה בערעורה של אותה צעירה שדרשה להכיר בה כנפגעת פעולות איבה. האמירה, מתברר, הייתה רק יריית הפתיחה. סוגיה